

REDACTIA

Arad, Deal Ferencc-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . . . 10 .
pe 1/4 an . . . . . 5 .
pe 1 luna . . . . . 2 .
N-rii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 fraucol.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deal Ferencc-utca nr. 20.

INSEȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înalt în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Borșori nefrancați nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Nu se potrivește.

(B-u.) Marele ziar francez „Le Temps” dela 11 Sept. publică un lung articol intitulat *En Hongrie — L'agitation pangermanique*, în formă de corespondență cu data „Koložsvár” 4 Sept. și subscris Raymond Recouly

Dacă acest nume este adevărat și dacă articolul a fost scris în adevăr la Cluj de un domn francez cu acel nume; ori dacă a fost scris de unul din oamenii cu căți guvernul din Budapesta, indosebi pe vremea lui Jeezenszky, cheltuise mulți bani. — În amândouă cazurile păcat de bani!! Dar în Ungaria oamenii fiind de mult beți de grandomanie, cui îi mai este milă de banii săracilor?

Articolul dela „Koložsvár” denunță cu mult amar și durere propaganda pangermană, care se amestecă prin agenții secreți și activi în viața Șvabilor din Banat și nu-i lasă să fie maghiarizați. „Alldeutscher-Verband” suflă în castelele maghiarizării și le imprăștie pe jos cu o ușorință dure-roasă. Agenții pangermani îndeamnă pe Șvabi să cânte nemțește și să cultive în școlile lor limba nemțească. Șvabii nici nu s'ar fi gândit la asemenea grozăvenii, dacă nu le-ar sufla în ureche agenții pangermaniști.

Această acțiune pangermanistă este cauza că maghiarizarea satelor nemțești nu merge de loc înainte.

Inteligența orașelor, dimpotrivă, se maghiarizează în fuga mare. Așa la Timișoara statistica oficială arată adevărate minuni: acum 20 ani orașul era nemțesc, astăzi este de tot maghiarizat; la teatru se joacă numai ungurește.

Din cauza aceasta fulgere și blăsteme asupra capului agenților pangermaniști cari împedecă maghiarizarea germanilor din Ungaria!!

Concluzia prosei din „Le Temps” este: să se desfacă Maghiarii de Tripla-Alianță și să se apropie de Rusia și Franța.

Așa a spus autorul „un scriitor cunoscut” la Pesta și chiar un „Conte de...” nu spune ce. Dar Rușii au fost spaima Ungurilor și panslavistul visul lor de spaimă! nu-i nimic. Așa se întore lucrurile.

Și un ziar ca „Le Temps” tipărește asemenea halucinații absurde!!

Dar dacă se cuvine ca Maghiarii să maghiarizeze pe Germanii din Ungaria (și prin urmare și pe celelalte naționalități), atunci nu tot așa de dreaptă este acțiunea de germanizare în Alsația și în Posen? În zilele trecute toată presa franceză vârsa foc în contra politicii imperiale germane față de Polonia din Germania, și de zeci de ani stigmatizează aspru politica germană în Alsația.

Cum? Marele ziar parisian găsește bună politica de desnaționalizare prin abuzul puterii de stat numai când o fac Maghiarii?

Apucături rele, rătăcirii regretabile. Nu se potrivește ca un asemenea organ mare să facă așa păcate. În redacția lui se cuvenia să spună agentului maghiar: că cea dintâi faptă rea în cele spuse în articolul prezentat este maghiarizarea prin abuzul de puterea statului, prin violentarea conștiințelor unor cetățeni numai pentru că sunt de alt neam și de altă limbă decât acei cari au apucat puterea statului în mână.

Se cuvenia să fie arătat Ungurilor sau agentului unguresc spre Elveția și să-l fi trimis să vadă acolo cum trăesc frățeste în același stat cetățenii de limbi și religii deosebite. Să-i fi spus să spună Maghiarilor că nu poate fi virtute în Ungaria la Timișoara sau la Sibiu cea ce este brutalitate la Strasburg sau la Colmar.

Așa se cuvenia să se vorbească celui care a dus articolul cu data dela Cluj la redacția lui „Le Temps.”

Așa se potrivea! Altfel nu se potrivește.

Cât despre despărțirea Maghiarilor dela Tripla-Alianță și apropierea de Rusia — lucrul este vechiu. Totdeauna Maghiarii au căutat să se apropie de inimicil imperației Habsburgice, și aceasta de mult, decând i-au scos Habsburgii de sub copitele cailor turcești! S'ar desface ei foarte bucuroși și acum de Tripla-Alianță și s'ar apropia de ori care inimic al Nemților, dacă le-ar fi cu putință! Pașiunea de aventură a rămas fondul caracterului lor genuin. Numai bărbății lor politici cei cu minți știu cât de greu este a-i împedeca dela fapte de acest fel! — Noi tot mai nădăjduim că asemenea bărbăți vor ajunge să dea o hotărâre direcțiune cuminte politicii interne a patriei noastre, în care dorim să trăim în pace.

În plină ceartă. Din cauza congresului ce au ținut în săptămâna trecută la Pojon marii proprietari, agrarii de sub conducerea contelui Károlyi Sándor, o mare ceartă a izbucnit în sinul partidului guvernamental.

Organul mercantiliștilor, „B. Napló”, a atacat unele hotărâri de ale acestui congres, numind pe cei ce li-au adus reacționari; astfel s'a scos la iveală hotărârea ce a luat congresul de a lupta prin legislativă ca să se ușureze darea pe marile proprietăți. Numitul ziar a mai scos la iveală că un preot din Banat, Ieszenszky Ignacz, a ținut în sinul congresului o vorbire apărând pe micii proprietari, exploatați de cei mari, dar organele agrare nu dau cuprinsul vorbirii preotului îndurerat de soartea micilor proprietari.

„Hazánk” a răspuns, căutând să spună între altele că între agrari și guvern s'au stabilit anume condiții precize când au intrat în partid. Agrarii s'au ținut până acum de vorbă ear guvernului îi vine rîndul acum, la încheierea transacției.

A sârît atunci la mijloc semioficioul „Magyar Nemzet”, care s'a alăturat părerilor exprimate de „Bud. Napló”. Ceea-ce a provocat o replică din partea lui „Hazánk”. Se zice în replică, la adresa lui Vészi Lószef:

„Am umblat și vara asta în lun-gul și latul țării. Dar, pe onoare, n'am găsit un singur om care să se fi declarat liberal în sensul lui Vészi. Că de unde își ia acest erou al cernelii dreptul să facă pe grozavul, într'adevăr nu înțeleg. Singur acest bun amic îi face guvernului mai mulți dușmani în secret decât o sută de opoșanți împreună... Va fi deci bine să fie isgorniți acești aventurieri „liberali” din partid, căci ei n'au a face cu sentimentul obștesc, în loc de pace cultivă duhul răzbunării și în loc de iubire furizează ura în sufletul acestei nefericite națiuni.”

„Hazánk” de altfel administrează o lovitură și lui „Alkotmány”, care luând nota de cearta dintre organele guvernamentale, comentase nefavorabil asociațiunile de consum înființate de agrari.

Din parte-i „Független Magyarorszag” continuă să le facă curte. Ear „Magyar Szó” înregistrează cu vedită plăcere cearta din sinul partidului liberal.

De ce întârzie întârirea EPISCOPULUI MANGRA?

Sub acest titlu „Libertatea” scrie:

Trei luni s'au implinit de când Sino-dul din Arad și-a ales de Episcop pe părintele Mangra. Alegerea s'a săvârșit după toate formalitățile constituționale și a găsit

ZINA.

NOVELA

DE

IOSIF POPESCU.

(Crmare)

Iorgu era să deschidă gura pentru a protesta, capul său și făcuse un gest desaprobat, când ușa se deschise și un băiat din hotel intră.

— „O scrisoare pentru dl Ghermănescu”, zise el.

Iorgu luă un mic bilet de pe tava de argint, cu care îl presenta băiatul, rupse sigilul și ceti următoarele:

„Amice!”

„Când patria ne chiamă, trebuie să lăsăm totul și să plecăm. Iert d-lui de Beauchamps fapta sa, dacă-și va dobândi această iertare pe câmpul de vitejie. Pe d-ta te conjur să-ți cruți brațul și sângele pentru scumpa noastră moșie. Acesta e singurul sacrificiu ce cer și aștept dela D-ta.
Zina.

Iorgu îndoi biletul și cu ochii umezi de lacrimi îl puse la inima sa.

— „Ei bine, fie!” zise el. Măne vom pleca împreună!”

Cei trei bărbați se îmbrățișară cu căldură.

VI.

Intorcându-se acasă, Scarlat găsi toată familia adunată. Ana era cu ochii înroșiți de lacrimi și, când intră logodnicul ei, îi îndreptă asupra acestuia cu o expresiune de durere nemângăiată. Zina, cu toată puterea ei sufletească, se vedea că abia își stăpânește nerăbdarea de a afla, cum se isprăvisse visita lui Scarlat la Ghermănescu. Ea era ocupată cu o broderie.

Unchiul Zinei singur, cufundat în egoismul seu, ședea liniștit într'un fotel lângă fereastră și privia, fumând din ciubuc, la niște norișori alburii, ce alergau pe albastrul cerului.

— „Ei bine?” zise Zina, văzând că fratele ei nu e dispus să înceapă conversațiunea. „Ți-ai luat adio, sau mai bine zis, ai câștigat vre-un recrut?” Ea zimbă, pentru a-și ascunde emoțiunea.

— „Mulțămită Domnului, dar nu fără mult necaz.”

— „Cum așa?”

— „Inchipuiți-vă absurditate, Iorgu voia să mă însărcineze de a fi secundantul său într'un duel, și aceasta în ajunul plecării mele pentru câmpul de luptă.”

— „Un duel?” strigară Ana și unchiul Zinei, care făcū o mișcare fără de veste în fotelul său și se întoarse în direcțiunea lui Scarlat pentru a putea auzi mai bine. Zina părū foarte ocupată cu broderia ei.

— „Da, un duel. Și încă cu cine, cu amicul său de drum, cu dl de Beauchamps.”

— „Auzi lucru ciudat! făcū unchiul Zinei, clătănând din cap. „De bună samă o istorie de mueri.”

— „Nu știu care să fie cauza acestui duel, căci nici unul n'a voit să mi-o descopere. Lucru de necrezut este însă, că Ghermănescu cerea duelul pe moarte și nu voia să cedeze nici după ce i-am spus că patria reclamă brațul său, nici după-ce dl de Beauchamps la rugarea mea i-a făcut scuze, și și-a oferit serviciile sale României, până-când...”

— „Ei bine, până când...?” făcură toți cu curiositate.

— „Până-când primi un bilet, pe care-l deschise repede, îl ceti cu nerăbdare, apoi zise cu ochii plini de lacrimi: Ei bine, fie, măne vom pleca împreună!”

Zina se uita pe fereastră cu mult interes, deși nu se vedea nimic extraordinar pe stradă, ear mâna ei printr'o mișcare repede se ridică până la colțul ochiului și șterse o lacrimă, care era aproape de a-i cădea pe față.

— „Tot mai misterios!” zise Ana, „eată un roman întreg. Dar e bine, că s'a isprăvit așa. Parcă îmi vine mai ușor să te știu în societatea d-lui Ghermănescu. De ce s'au mai născocit și răboarele! Ea duse bațista la ochi.

(Va urma.)

îndată aprobarea supremului for bisericesc, compus din ceilalți doi Arhiepiscopi. Urma numai ca guvernul din Budapesta, în urma drepturilor ce și-a rezervat prin lege, să-și dea și deosebitul avizul, cerând înalta aprobare din partea Majestății Sale. Guvernul însă tace, ear' rostul acestei tăceri are multe înțelesuri.

Când lucrurile s'au petrecut în regulă, când alesul este o persoană neprihănită atât ca preot cât și ca cetățean, când în fine guvernul a avut puțința a se convinge despre toate acestea, ce rost poate avea o asemenea atitudine nehotărâtă?

Înțelegem o esitare de-o lună, două, de pildă. Atunci furtuna patimilor nu se potolise încă. Presa din Budapesta prea tăbărise cu sgomotul dușmănoaselor sale fanfare împotriva alesului, prea-l ingrămădisise cu tot felul de bănueli meschine, decât ca guvernul să nu se fi lăsat întru cât-va influențat. Și vor mai fi fost ele și alte influențe și insistențe de tot soiul, căci e imposibil ca într'un cas ca acesta, când lupta era atât de înverșunată, partidul advers să nu recurgă la arme clandestine.

Dar' un guvern cu judecată matură și cu interes cât de minimal pentru liniștea și mulțumirea cetățenilor și a bisericii lor, putea să într-vadă mai repede situația și să-și procure numai decât o convingere clară și definitivă, nu să oscileze trei luni de zile și să lase atâta timp o Diecesă fără Arhiepiscop.

În cazul acesta ori și cine este la largul sau a crede, că guvernul comite sau o neglijență a datoriei sale, sau manifestă — dispreț pentru instituțiile noastre bisericesti, considerând întărirea unui Episcop român drept un... lucru secundar, care poate suferi o amânare ori cât de îndelungată.

Și-î este foarte ușor guvernului să ne trateze astăzi cu asemenea șicane. Dintre Români nu este nimeni care să-l poată trage la vre-o răspundere, ear' străinii au destul de lucru pentru sine decât să se intereseze și de soarta noastră. Nouă ne este absolut luată puțința de-a controla actele guvernului și de-a le discuta la vre-un loc, de unde ar putea mai ușor străbate la auzul Majestății Sale, Suvranului. Guvernul taie și spânzură — cum am zice — atât în parlament, cât și prin ordine particulare și nu este glas de Român, care să pună piciorul în pragul aceluși parlament și să strige din când în când un puternic și înțelept: veto!

Avem, ce-î drept, niște blagosloviți de mameluți pe-acolo, cari ar fi avut datoria

de-a interpela guvernul și în chestia ce ne preocupă, dar' aceștia dimpotrivă recurg la toate tertipurile posibile, pentru a umple urechile ministrilor cu calomnii și cu ademeniri și a-î încuraja și mai mult pentru a persista în o direcție care se va răbuna odată.

Natural că guvernului îi convine o asemenea situație. El profită din greu de zăpăceala și de desorganizarea noastră, profită de faptul că în parlament e lăsat în pace și se bucură mai ales de spiritul de ceartă ce s'a încuibat în șirurile noastre!

În privința aceasta suntem în clar cu politica guvernului. De un șir de ani n'a făcut altceva decât a alimentat pe toate căile vrajba între Români, numai ca să poată exploata situația lor, neajungit de nimeni.

Chiar și în cazul de față guvernul pare că anume vrea să prelungească starea de nehotărâre și continuarea ferberii în diecesa Aradului, numai pentru a-și satisface pofta de-a slăbi legăturile de pace și frățietate între Români de acolo.

Constatarea aceasta pentru noi e dureroasă, dar' în același timp instructivă, căci e un moment mai mult pentru necesitatea realizării programului acestei foi. Având noi deputați români vrednici, guvernul ar putea fi adeseori împedat de-a se face culpabil de asemenea întreprinderi și de călcări a datoriei sale!

DIN ROMÂNIA.

Aniversarea luptei dela Răboeni a fost sărbătorită la Răboeni cu o deosebită solemnitate și cu mare entuziasm. La această solemnitate, după cum s'a anunțat, a asistat și dl ministru al instrucțiunii publice Sp. Haret. La amiază s'a oferit dlui ministru un dejun la mânăstire, la care au luat parte mai multe persoane distinse, precum și bătrânul liberal și democrat dl Nicolae Ionescu, deputat. La dejun s'au ridicat mai multe toasturi. La orele 3 d. a., a fost o sărbătoare școlară cu producțiuni musicale, coruri, jocuri naționale, monologuri, executate de către învățătorii și elevii școlilor rurale, pe o scenă improvizată în jurul monumentului. Reușita sărbătorii a fost deservită. Este demnă de admirat sârguința pusă de învățătorii, în urma indemnului dat de revisorul școlar dl Nicolae. A luat parte la această frumoasă sărbătoare o mare mulțime de lume de prin satele din împrejurimi, veniți toți în haine de sărbătoare.

Toate satele magieșe au fost pavozate cu drapelul național. Meritul organizării acestor sărbători revine în primul rând dlui Dornescu, prefectul județului, comandantului și ofițerilor regimentului 15 de infanterie, precum și a corpului didactic rural.

Adunarea generală a despărțământului „Astra“ în Lipova.

— Raport special. —
(Urmare).

În lipsa secretarului, dl Dr. Halic roagă pe dl Dr. Popescu să cetească raportul direcțiunii.

În anul 1901 au fost: 100 membrii și anume: 1.) fundatori: 4; 3) ordinari 36; 2.) pe viață: 1; 4) ajutători 59. Din aceștia au decedat 2, rămân: 98. Aceasta să ia cu plăcere la cunoștință, ear față de membrii răposați, la propunerea dlui V. Hamsea, întreaga adunare își manifestă condolență prin sculare și rostirea creștineștilor cuvinte: „Dumnezeu să-î odihnească în ceata dreptilor“.

Cetindu-se apoi raportul casarului, pe lângă luarea cu plăcere la cunoștință, pentru munca desinteresată a dlui Aurel Saviel, care este totodată și membru pe viață a despărțământului, i-se votează între vii aclamări mulțumită protocolară.

Se alege o comisiune în persoana dlor Dr. Al. Marta, I. Cimponeriu și I. Putici, pentru cenzurarea rapoartelor direcțiunii.

Retregându-se comisiunea, ședința se suspendă pe 10 minute. După terminarea cenzurării, comisiunea se înapoiază și verifică protocoalele, dând totodată direcțiunii absolutiv, votându-î în același timp mulțumită protocolară.

Se porcede la înscrierea membrilor noi și încasarea taxelor pe anul 1902.

Ședința se suspendă din nou.

S'au inseris: Dr. George Spân, inv. (Comiat) D-na Ghizela Dr. Popescu (adv. Lipova), d-na Iulia Saviel (not.) Livia Topleanu, (vêd. not.) d na Corn. Pașca, d-șoara Cornelia Vuia (Lipova), Al. Munteanu al lui Vasilie, preot Cherechi, Dr. Aurel Cioban, cand. adv. Radna, și George Saviel, notar Lipova.

S'a încasat pe anul 1902 dela 16 membrii ordinari suma de 160 cor și 18 membrii ajutători 36 cor. det tot: 196 cor.

Comitetul ales în adunarea constituantă din 1901 își depune mandatul, și pe baza §-lui 12. din „Instrucțiune“ Nr. 599/897 își cere absolutiv.

După ce se dă absolutivul, se alege presid. adhoc, pentru alegerea noului comitet, ca cel mai bătrân, învățătorul pensionat și directorul de bancă, Dl Ioan Tuducescu.

Realegându-se cu aclamațiune Dl Dr. Aurel Halic, ca director, își ocupă iarăș locul presidial și cere ca să-se aleagă membrii în comitet.

După discuție la care iau parte Milan Serb, Dr. Al. Marta, după propunerea concretă a Dlui Dr. Marta se primește propunerea DSale, alegându-se membrii în comitet următorii domni:

1. George Popovici, prot. Șiria.
2. Voicu Hamsea, prot. Lipova.
3. Dr. Vasile Avramescu, adv. Radna.
4. Dr. George Popescu, adv. Lipova.

Conform programului, la punctul 8, se deschide o interesantă discuție asupra modului și mijloacelor de propagare a despărțământului, în baza §-lui 37. din statute.

La această discuție iau parte Dni: Al. Munteanu al lui Vasile, Dr. Aurel Cioban, Voicu Hamsea, Dr. Vasile Avramescu.

Rezultatul discuției este, că: având în vedere claritatea și importanța acestui punct, care reclamă o acțiune largă și serioasă, se avisează comitetul, ca ținând seamă de părerile vorbitorilor, să le studieze și să-se acomodeze acestora, ca și unor dorinți legitime și ușor realizabile.

De-î timpul este cam înaintat, totuș despărțământul și-a ținut de-o însemnată datorie a delega doi membrii pentru a participa la adunarea generală a Asociației ce se va ține anul acesta în Oravița.

Dl Dr. Al. Marta propune, că intru-cât delegarea dour persoane anume alese e împreună cu spese considerabile, crede, că despărțământul aprobă părerea DSale și adică: să fie rugați Dni Voicu Hamsea, protopop și Ioan Tuducescu, inv. penz., cari și de-alt-fel tocmai în acest timp au să meargă la Oravița, în calitate Dlor de directori de bancă. Cu-o cale, fiind acolo, vor putea foarte bine reprezenta despărțământul nostru. Atât dl protopop, cât și dl Tuducescu primesc cu plăcere, ear adunarea îi recompensează cu aplause.

(Va urma).

NOUTĂȚI.

ARAD, 16 Septembrie n. 1902.

Director financiar al oficiului din Arad a fost numit Taszák F. kető Benő, actual șef al direcțiunii financiar din Szolnec.

Dr. GEORGE VUIA.

DE
VASILIE GOLDIȘ.
(Urmare și fine).

În anul 1874 a participat la adunarea generală a Asociației în Deva și cu acel privilegiu a ținut și o disertațiune despre „Arderea cadavrelor“, care s'a publicat în „Albina“ (Nr. 76 și următorii din 1874), foaia, ce o redigia atunci dl Vicențiu Babeș în Budapesta.

Terminând studiile de medicină și făcând toate examenele prescise, Dr. George Vuia în anul 1876—77 a fost aplicat medic asistent în spitalul „Rókus“ din Budapesta, ear' în anul 1878 s'a așezat ca medic curant în Arad.

Prevenitor, glumeț, de spirit, cum era, a câștigat aici în curând simpatia tuturor. Predilecțiunea pentru cântare l-a îndemnat să încerce aici înjghebarul unui cor bărbătesc, la care luase parte fierțatul Episcop Iosif Goldiș, arhiepiscopul de acum Augustin Hamsea și alte persoane marcante din Arad. Iosif Goldiș, pe atunci profesor la liceul din Arad introduce în acea societate și pe scriitorul acestor rânduri, care era încă student gimnazial și își aduce aminte, că or-le la corul drului Vuia erau pentru toți momente de cele mai senine plăceri sociale. Corul acesta a învățat însă numai „Cântecul gîntei latine“, și apoi s'a desființat.

În anul 1881 Dr. George Vuia a luat în căsătorie pe Livia Maniu, fiica notarului public din Oravița, Aurel Maniu, bărbat distins al națiunii noastre. În același an a început să practice ca medic de băi la

„Baile Herculane“ de lângă Mehadia, astfel că timpul iernii Vuia îl petrecea în Arad, vara în Mehadia. Ca medic al acestor vestite băi, Dr. Vuia își câștigase încredere în cercuri largi, numele lui devenise bine cunoscut și în România. Merita această încredere generală, căci studiul nelncetat îl era cel mai bun tovarăș. Cuprins de dorul perfecționării în științele medicale, în anul 1884 a fost la Viena, ca să facă un curs special de oculistică și boale femeiești, ear în anul 1888 a depus în București examenul de liberă practică, așa încât rețetele lui aveau valoare și în România.

Condeii lui n'odată nu l-a lăsat din mână. A scris mulți articoli științifici în revista „Clinica“ ce apărea la București sub redacția dlui profesor Assaky, apoi în „Wiener Medizinische Wochenschrift“ și altele.

În 1888 a dat publicității opul său cel mai însemnat „Higiena populară“ cu privire la sătesnul român, o carte aprobată de ministerul ung. reg. de culte și instrucțiune publică și de ministerul de culte și instrucțiune din România, recomandată prin circular de autoritățile române diecesane din Sibiu, Blaj, Arad, Lugoj și Caransebeș.

Cartea aceasta a răspuns unei trebuințe adânc simțite. Resultatul a fost neașteptat. Ceea-ce rar i-se întâmplă unei cărți românești, din această carte în decurs de 2 ani toate exemplarele s'au vândut. Numai după 4 ani însă autorul a putut fi timp pentru edițiunea a 2-a. Reproduc câteva cuvinte din prefața acestei edițiuni: „Aceasta a doua edițiune a cam în-âziat. Cei toții însă vor găsi o mult schimbată. Am

ținut cont de progresele, ce zilnic se fac pe terenul higienei, având totdeauna în vedere trailul și obiceiurile dela țeară. Pentru a le cunoaște pe acestea, am făcut călători în mai multe ținuturi locuite de Români, am trecut și în regatul României călătorind o parte însemnată a țării; pretutindenea am intrat în coliba țeranului și rezultatul cercetărilor mele a fost, că a trebuit să îmbogățesc rubrica „Sfârșelegerilor igienice“, oglinda, unde țeranul își poate vedea păcatele, ce pe fiecare zi le face cu știință, și fără știință, în contul sănătății sale“.

Aceste cuvinte din prefața edițiunii a doua demonștră în mod suficient însemnătatea mare a opului de sub întrebare și conștiințiositatea incomparabilă a autorului.

Un alt op al său din domeniul științelor medicale este tractatul despre „Boalele Venerice“, apărut la Oravița în anul 1890. O mulțime de articolași, cu deosebire despre locurile de cură din patria noastră și din România a scris Dr. George Vuia pentru „Enciclopedia Română“.

Între manuscrisele rămase de dânsul s'au descrieri dragălașo despre băile: Co vasna, Bohalt, Bâsna, Băltătești, Bălta-Albă ș. a.

Lucrările de condeiu ale drului George Vuia nu s'au mărginit însă numai la scrieri curate științifice, ci dânsul s'a ocupat și cu literatura frumoasă. Articoli de George Vuia s'au cu deosebire în „Dreptatea“ ce apăruese câțiva ani în Timișoara.

Predilecția pentru muzică nici odată nu l'a părăsit. Resultatul literar al acestei predilecțiuni este opereta comică într'un act

„Nașa Trina“, musica de Alex Doru. Opereta aceasta s'a jucat în anul 1888 de „Reuniunea română de cântări și muzică din Oravița“ de două ori în Oravița, și odată la „Baile Herculane.“ Libretul s'a tipărit la Sibiu în anul 1889.

Ultima disertațiune și-a ținut-o Dr. George Vuia la Baile Herculane în anul 1900 cu ocaziunea adunării generale a Asociației. Obiectul disertațiunii este istoricul acestor renumite băi. Autorul insistă cu deosebire asupra petrecerii la acele băi a în veci regretatului împăratului Regine Elisabeta.

Această adunare generală a Asociației, în vederea meritelor sale științifice și literare l'a ales pe Dr. George Vuia membru în secțiunea științifică și în calitate aceasta dânsul a și luat parte la cea dintâi ședință plenară a secțiunilor, care s'a ținut în 14 Octombrie n. 1900 la Sibiu.

Ca român, Vuia era dintre aceia cari nu fac nici odată paradă cu sentimentul lor naționalist, dar' nici nu govănesc în nici o împrejurare. Era convins despre aptitudinile și valoarea neamului său și avea deplină încredere în viitorul lui. Chiar ca student a dat dovadă palpabilă despre aceasta când a fost chemat să și facă voluntariatul de un an în armată. În registrele armatei fiind trecut cu numele de Vuici, așa cum a fost introdus în matricula de botex din Arad, n'a esitat nici un moment a cere dela minister rectificarea numelui în cel românesc de Vuia. În cestiuni naționale Vuia se distinge prin o măsură dreaptă, care ține calea de mijloc. Exagerarea de ori ce natură era depar e de ființa lui.

Caracteristica principală a conversa-

Teritoriul pierdut. De mai multe zile un juriu de arbitri a dezbătut la Gratz asupra certei de proprietate ce era între Ungaria și Galiția din cauza unui teritoriu (Tengerszem) dela frontieră. S'a făcut desciindere și la fața locului și alaltăieri președintele juriului, un magistrat elvețian, a adus sentința, în virtutea căreia afară de 30 jugăre pădure, încolo întreg teritoriul rămâne proprietate polonă. Jalea în Israel e

Hallószy László, perversul care prin nemal auzitele sale apucături față de fetele tinere, eleva la școala superioară, a indignat orașul întreg înainte de a fi dus în fața judecătorului, va fi vizitat de medici. Fapta lui este adică de așa natură, că într'adevăr ori-ce lege umană trebuie să concludă că are a face mai mult cu un maniac, pervers ciudat, decât cu un criminal. Insuși procurorul și acuzatorul privat a cerut aceasta.

Erată O literă ni-a făcut ieri încurcătura. S'a tipărit adică — privitor la alegerea din Comlăuș — că față de V. Mihulin a rămas în minoritate d. M. Lucuța, pe când adevărul este că a rămas în minoritate preotul din Găiu și administrator în Senteș, d. M. Lucuța.

Cununie. Dl. Constantin Proca, teolog absolut își va serba Duminică la 8/21 Septembrie cununia cu gentila d-șoară Eugenia Mețianu, fiica veneratului protopop Traian Mețianu din Zernești.

Trimitem tinerilor și părinților cele mai sincere urări de bine.

Petrecere. Sodalii români din Lipova sub conducerea dlui inv. Iuliu Puciș cond. corului bis. din loc, aranjază Duminică 8/21 Septembrie a. c. în sala Hotelului „Regele Ungariei” concert împreună cu dans, după producțiune dans. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de familie 2 cor., de o persoană 80 fl. Venitul curat este destinat pentru îngrădire cu fer a sfințelui Crucii din piață. Supra-solvirile se cu cuitează publice.

O frumoasă inițiativă s'a luat la Iași. Un grup de studenți și cetățeni au pus bazele unei societăți pentru propagarea portului costumului național. Această societate își propune a înființa și un atelier pentru confecționarea costumelor naționale, unde vor lucra absolvenții școlilor profesionale din localitate.

Noul canal de la Sulina. Duminică s'a inaugurat noul canal al brațului de la Sulina, care a fost deschis de comisiunea europeană a Dunării între satel. Regele

fiunt d-ului Vnia era tonul glumeț, care ascundea însă pentru cel cuminte un conținut bogat și foarte serios.

În timpul din urmă se observase oarecare schimbare în chipul de a fi a d-ului George Vnia. Incepuse să fie timid, preocupat de griji familiare și mai puțin vesel ca mai înainte. Avea ceva pe suflet, vre-un nou, vre o grije, ce-l făcea săbăt.

Ora de știință medicul Bailor-Herculan, parcă începuse a simți, că e de mai mare preț în lumea aceasta lășiștea și seninătatea sufletului, decât a trupului. Utimea sa disertațiune despre Băile Herculan o termină prin citirea inscripției pe termele lui Antonius în Roma:

„Cura vacuus hunc adeas locum,
Ut morborum vacuus abire queas,
Non enim hic curatur, qui curat.
In românește:

„Lapdă grija l'rmească, de vii la locul acesta,

„Ca fără boală voios să poți pleca de aici,

„De suferință nu scapi, cât timp grija te roade.
De suferință nu scapi, cât timp grija te roade. Și nu a scăpat Dr. George Vnia de suferință, că — așa se vede — griji amare îi apăsa nobilul său suflet.

Câteva luni, după ce a participat la cea dintâi ședință plenară a secțiunilor științifice-literare ale Asociațiunii, Dr. George Vnia cu mâna proprie și a tăiat firul vieții. Memoria lui se bine-cuvântată în vecl. Arad, luna August 1902.

Carol și Carmen Sylva. Acest canal scurtează cu două ore drumul dintre Tulcea și Sulina și permite vaselor de-a încunțura băncile de nisip atât de numeroase în vechiul canal.

Un asasinat senzațional. Bologna, vestitul oraș italian, are o mare senzație. Conte Bonmartino, în vârstă de 30 ani, a fost găsit asasinat în castelul său de pe Via Mazzini. Asta n'ar fi însă tocmai mare lucru, căci crima de acestea se întâmplă adesea în Italia. Vorba e că tinărul conte a fost asasinat de cumnatul său Tullio Murri, fiul în vârstă de 20 ani a profesorului celebru cu acest nume. Și mai senzațional este că cel care a denunțat pe asasin e chiar bătrânul profesor. El zice că vrea să împiedice ca poliția nu cumva să prigonească pe nevinovați. Tinărul asasin a dispărut din Italia, de-a de mai multe zile. A lăsat însă în urmă o epistolă, în care recunoaște că el a omorât pe cumnatul său. Zice că în legitimă apărare. Cearta s'ar fi iscat din cauză că Bonmartino trata rău cu soția sa, o femeie d'o admirabilă frumășe.

Și mai senzațional este însă descoperirea ce e pe cale s'o facă poliția. Contele ar fi fost adică omorât de un om care l'a și jefuit și nici decât de tinărul conte Murri, ci e mai mult sigur că ucigașul e plătit de o a treia persoană: amantul d'nei Bonmartino, ear fratele d-nei ia asupra-i crima numai să scape persoana dragă sorei sale.

Un roman cum numai la popor de sărge latin se pomenește.

O eroare. În textul ridicolei adesiuni-protest, ce cumnații și cuserii lui Csicsó au publicat în „Tribuna” estim și urmatorul pasagiu:

„Declarăm că dl. dr. St. C. Pop, când a slevat a esată chestie de mare importanță, a săvârșit un fapt reclamat.”

Credem că aci e greșala de tipar și trebuie zis: „a comis un fapt de reclamă”

† Augusta Belu. Luni a fost petrecută la locașul vecinicii în Vinga Augusta Belu, fiica d-ului Toma Belu, funcționar pensionat. Sînsă în primăvara vieții, decedată a fost însoțită la drumul cel din urmă de un număr public și de viile regrete ale tuturor celor ce au cunoscut o.

Ceremonialul funebral a fost servit cu solemnitate de preoștii Petre Cimponeria din Vinga, Ioan Popa din Monostur și Petre Șepșianu din Murani.

Eată și necrologul lansat de familie: Toma Belu ca tată, Iuliana ca mamă, vâd, Maria Ohnita ca mamă crescătoare, Adriana, Leontina și Sabina Belu ca surori, Iuliana Belu și George Berariu ca unchi; cu inima plină de jale aduc la cunoștința trecerea din viață a iubitelor *Augusta Belu*, în etate de 19 ani, care după un morb în delungat, și-a dat nobilul ei suflet în mâinile Creatorului, în 13 Septembrie n. dimineața Rămășiș-le pământești ale scumpei defuncte se vor așeza spre vecinica odihnă la 15 Septembrie n. a. c., la orele 3 d. m. în cimitirul gr.-or. din Vinga.

Fie-ți fărîna ușoară și memoria eternă! Vinga, în 13 Septembrie n. 1902.

O mară poștală de 45 000 lei Direcția poștelor din Germania a cumpărat cu suma de 37.500 mărci (cam 45.000 franci) marca poștală foarte rară numită „Mauriciu albastră”, emisiunea de 2 pence, pentru muzeul poștal al imperiului. Colecția de mărci a muzeului poștal german este aproape completă, lipsind numai câte-va mărci cu dată veche, și cari sunt foarte rari.

Longevitatea savanților. Profesorul Holden stabilește că oamenii de știință, și mai cu seamă astronomii, ar avea o longevitate cu totul particulară. Mijlocia vieții omenești e de aproape 33 ani. După calculele făcute în mai mult de 7000 cazuri, ea ar fi de 74 la astronomii, de 59 la artiști, de 65 la literați, și de 74 la savanți. Numai pentru astronomii la 1000 de cazuri ar fi fost 596 de inși, cari au trăit mai mult de 70 ani, 206 dela 70 până la 79, 126 de 80—89 ani, 15 până la 99 și 3 mai mult de 100. Mijlocia ar fi deci cu mult superioară normalei.

Cea mai veche locomotivă din lume nu e alta decât venerabila mașină inventată de Stephenson în Noemvrie 1822 pentru Heton Railweg și care de atunci n'a încetat de a funcționa. Acum ea ser-

vește la remorcarea vagoanelor de cărbuni din minele din Hetton, aproape de Durham. Mai multe părți din vechia locomotivă au fost înlocuite cu altele noi dar cari au fost turnate tot după modelul original. Ea a fost de curind cumpărată de Durham College of Science din New-castle și va fi așezată la începutul anului școlar pe un pedestal, în vestibulul de onoare. Acolo viitorii ingineri vor pute să contempleze pe „strămoașă” care se va bucura de o odihnă atât de bine câștigată.

Un Matusalem contemporan. Ziarul „Svet” aduce știrea că în satul Marezka, guvernământul Smolensk din Rusia, trăiește țeranul Sinip, născut în anul 1775, luna Maiu. Așa că acest nou Matusalem e de 127 de ani. El vede bine, aude bine, merge la biserică, la distanța de 2 verste, face lucruri mici prin curte, țese sandale și împletește ciorapi. Veteranul, al cărui tată a trăit 80 de ani iar mama 120, își aduce aminte foarte exact de zilele împărătesei Ecaterina II, de Napoleon-cel-Mare par'că l'ar vedea azi: erau de aceeași vârstă. Sinip a bătut rachiul toată viața sa; și astăzi bea până la 3 litri pe zi, fără se se îmbete (?).

PARTEA LITERARĂ.

ORIGINEA VUEVODATULUI LA ROMÂNI.

De
IOAN BOGDAN,
membru corespondent al Academiei Române.

Ședința dela 2 Aprilie 1902.

(Urmare).

Intr'un document dela 1326, emanat dela prepositul mănăstirii Sf. Stefan din Oradea, Nicolae, comitele de Csanád, dăruiește o posesiune a sa, căpătâș dela regele Carol Robert, episcopiei Oradiei. Posesiunea se afla în comitatul Bihorul, e numită Hudus și e determinată mai de aproape prin cuvintele: „possessio populosa, in qua Negal vojvoda considet et commoratur, simul cum eisdem populis et molendino ibidem egistenti” (Hurm., Doc. I, 1, p. 598), formulă ce ne aduce aminte, între altele, de donațiunile domnești din Moldova de prin sec. XIV și XV, în cari, pe lângă numele satului dăruit, se pomenește și moara sau morile de cari aveau dreptul să se folosească acesta.

Negal voevod avea dar, la 1326, perfect aceeași situație în Hudus, pe care o aveau cnejii, juii sau vatananii din satele moldovenești în sec. XI—XV.

La 1335, Ladislau arhiepiscopul de Calocsa, trata, la porunca regelui, cu un „Bogdan voevod, fiul lui Mykula”, ca acesta să treacă din proprietatea sau din pământul său („de terra sua”) în Ungaria. Aceste tratări se făceau la marginea regatului „in partibus confinii regni”, prin Banat, căci posesiunile „Jám și Borzascenthyurgy (Jám și Borza Szent-György), despre cari se spune în documentul lui Carol Robert că au trebuit să supoarte cheltuielile de întreținere ale arhiepiscopului, sunt în comitatul Carasului (Kraassó). De unde era acest Bogdan voevod? Poate din țeara Severiului, poate din Țeara-Românească, în tot cazul dintr'o țeară vecină cu Banatul unguresc. El pare să fi fost unul din acei voievozi români cari trecuseră sau erau pe cale să treacă la catolicism și, voind să se stabilească pe teritoriul regelui, voia tot de odată cât mai mult privilegiu.

Acest Bogdan era și el un voevod ca cel cînt amintit, cu zece ani mai târziu odată cu Alexandru Basarab, în scrisoarea papei Clemons VI din 1345 (Hurm., I, 1, p. 697—98), în care acesta a spus că le-a trimis scrisori cu invitarea de a trece la catolicism, cum trecuseră și alți „Olachi Romani”, commorantes in partibus Ungariae, Transsilvanis, Ultrapinis et Sirmis”. Acești „Valachi Romani”, erau: Nicolaus princeps de Remecha, Ladislau vojvoda de Bivini, Sanislau de Syprach (fără titlu). Aprozia Vojvoda de Zopus și Nicolaus vojvoda de Auginas. Toți acești voievozi români din Transilvania și din Banat — ultrapinis se referă probabil la Alexandru Basarab — sunt stăpâni peste câte o proprietate, dela care își poartă numele: Remecha, Bivini, Syprach, Zopus, Auginas. E aproape cu neputință să identificăm aceste nume cu localitățile corespunzătoare de astăzi; ele sunt așa de corupte, încât toate încercările

de identificare cu localități vechi sau actuale vor rămânea simple presupuneri: „princeps de Remecha” poate fi un vojvoda de Remețe, posesiune în care cu doi ani mai înainte, la 1343, se pomenește un chinez Bracan, care răpește stăpânului său 94 de porci: Remețe era în Banat, în comitatul Carasului; Ladislau poate fi un voevod din Bivini, sat ce se pomenește în Transilvania pe la 1332; sub Syprach se poate ascunde unul din numeroasele sate cu numele Siplac în Transilvania și Ungaria; Aprozia din Zopus pare a fi identic cu Aprusia chinezul din Saraseu (Zorwasou) în Maramureș, pomeneit în același an ca fiu al voevodului Erdeu; sub Zopus s'ar putea ascunde Sebus din Maramureș; nu pot ști ce sat era Auginas. Ceea ce reese însă cu siguranță, în cestiunea de care ne ocupăm aci, din documentul dela 1345, că cel cînt voevod nu pot fi cu nici un preț șefi de teritorii întinse; ei sunt simpli stăpâni usufructuari ai posesiunilor, după cari sunt numiți, ca și ceilalți voievozi și cnejii din Ungaria. (Va urma).

BIBLIOGRAFIE

Geografia comitatului Arad de învățătorul Damaschin Medre, — manual cu mai multe cărți geografice, întocmit pentru clasele III și IV. ale școlilor populare și aprobat de Ven. Consistor aradan.

Se poate procura dela administrațiunea „Tribunei Poporului” din Arad. Prețul 35 cr. (70 fl.), plus 10 fl. porto postal.

Din „Liturgia bisericii ort. române” manual cu ilustrațiuni — pentru școlile medii și populare, a eșit de sub tipar și se poate procura dela Administrațiunea ziarului „Tribuna Poporului”. Prețul unul exemplar 60 fileri plus porto postal 5 fileri.

Rugăm pe stimatele noastre abonenți - restanțieri să binevoiască a-și achita ce ne datorează. Facem jertfe ca să scoatem foaia și așteptăm ca abonenții să plătească și ei mai regulat.

Administrațiunea.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 16 Sept. E mare indignare în sinul comitetului de aranjare a serbărilor kossuthiste. Eată de ce: se contemplase ca în presara de 19 c. întreaga capitală să fie iluminată ear pe Dunăre să circuleze vapoare iluminate. Direcția navigației pe Dunăre a înștiințat însă comitetul că fiind apa Dunării scăzută, nu poate da vapoare; în același timp *primarul capitalei a înștiințat că nu poate ilumina edificiile publice, de-oare-ce nu sunt bani.* Ear Comitetul pentru a preveni eventuale spargerii de ferestri, nu a mai trimis decît circular în privința iluminării

Pojon, 16 Sept. La manevrele din Sasvár s'a întâmplat un adevărat desastru. Când manevra adică al IV. corp de armată și *divizia de honvezi dela Szekesfehervár, oficerimea a observat cu spaimă că dintre șirurile reg. 17 de honvezi se trage cu cartușe încărcate cu glonț.* Deja după prima salvă un soldat din reg. 68 infanterie (armata comună) a căzut mort de glonț Mannlicher. Un alt glonț a căzut aproape de prințul Lobkovitz, comandantul corpului de armată. Când oficerii au văzut aceasta, s'a sistat manevra și s'a pornit o anchetă severă.

In linia de tragere a honvezilor s'a găsit umplutura de hârtie pe care au scos-o din cartușe punând în locul ei glonț și pietre. Aproape fiecare soldat a făcut așa. E vorba de un atentat pus la cale împotriva prințului Lobkovitz.

Belgrad, 16 Sept. Boris Sarafow, care a sosit ieri la Niș, venind din Bulgaria, a fost arestat.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici-Barcianu.

A apărut:

STROPÎ DE RÓUĂ

DE
ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 3 fl. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului“.

„Nădlăcana“

institut de credit și economii, societate pe acții în

NĂDLAC (Nagylak) comitatul Cienadului.

Fondată la 1897 cu un capital social de 100.000 coroane în 1000 bucăți acții à 100 coroane.

Acordă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acoperire ipotecară, credite pe obligațiuni cu cavenți și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear deponenții primesc după banii depuși 5% interese.

545 - 62

Direcțiunea.

A apărut și se află de vânzare la administrația „Tribuna Poporului“ următoarele opuri:

Din „Biblioteca noastră“	se află următoarele numere:	Cor. și fl.
Nr. 3-4	Versuri și proză, de G. Coșbuc	—56
5	Fabule alese, de Gr. M. Alexandrescu	—28
7	Intocmai, comedie franceză într'un act, de Zotti Hodoș	—28
8-9	„Istoria Țiganilor“, de Octav E. Lecca	—56
10	„Convorbiri pedagogice“ de E. Hodoș	—28
11-12	„Căntece bănațene“, de E. Hodoș	—56
13	„Căntece cătănești“, de E. Hodoș	—28
18-22	Zotti Hodoș, „Poftă bună!“ Carte de bucate. Partea I.	1.40
32-33	Zotti Hodoș, „Poftă bună!“ Carte de bucate. Partea II.	—56
14	„Copiii de găsit“, snoave, legende, de G. Rădulescu	—28
15-17	„Numiri de localități“ cu mai multe ilustrațiuni, de Iosif Bălan	—84
Alte scrieri diverse.		
„Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a a școlilor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobată de Ven. Consistor, ilustrată cu cărți geografice		—70
„Lupta pentru drept“, de Dr. Rudolf Ihering, traducere de T. V. Păcășeanu		2.—
„Judecătorile cu jurați“, de Teodor V. Păcășeanu		—80
„Libertatea“, de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcășeanu		2.—
„Principiile politice“, după Dr. T. de Holtzendorf, de T. V. Păcășeanu		4.—
„Caractere morale“, exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov		2.50
„Răshorul pentru neasternare“, de G. Coșbuc		1.—
„Poveștea unei coroane de oțel“ de George Coșbuc		1.—
„Vieritul“, de Petru Vancu		1.—
„Teoria Dramei“, de Dr. Iosif Blaga		3.60
„Juvenilia“, de Sextil Pușcariu		1.60
„Pribeag“, de Ioan Iosif Sceopul		1.50
Instrucțiuni populare despre „atorizările și Drepturile purtătorului de dare“, edate de Wilhelm Niemandz		1.20
„Ioan Botezătorul“, tragedie în 5 acte și un preluđu, tradusă de Il. Chendi și C. Sandu, după Hermann Sudermann		2.—
Henric Ibsen „Ziua Invierei“, Epilog dramatic în 3 acte, traducere de Il. Chendi și C. Sandu		1.—
„Zecce ani de mișcare“ literară în Transilvania 1890-1900 de Iosif Chendi		1.—
„Poesii“, de Maria Cunțan		1.50
„Musa Someșană“, doine și căntece populare de Iuliu Butnariu Sălașanu		—30
„Căltătorile în Rusia“ ale preotului bănațean Mihail Popovici, publicate de N. Iorga		—40
„Vatra părăsită“, de Ioan Slavici		1.50
„Istoria literaturii române“ în secolul al VI-lea. Vol. I. și II., de N. Iorga		20.—
„Mic Catechism“, de Silvestru M. Andreievici		—30
„Monografia“ comunei bis. gr. ort. rom. a sântei adorm. din cetatea Brașovului, de Bartolomeu Baiulescu		4.—
„Drepturile și datorile învățătorilor (invățătoarelor) români. Pentru învățătorii și învățătoarele române dela școlile populare, elementare, superioare și civile; pentru elevii și elevole dela preparandii și dela cursurile pentru asile de copii; pentru senata școlare (școale școlare, eforii) confesionale; pentru preoți, direcțiuni școlare, autorități bisericesti, asistitori de școale; pentru inspectorate confesionale diocesane și pentru antistii comunale. Pe temeiul legilor, regulamentelor, ordinașunilor, instrucșunilor, hotărârilor și decisiunilor principiare. Scrisă și compusă de Dr. Mihail Szabó, inspector regeș al comitatului Torontal. Tradusă de Eugen Zaslo, profesor		5.20
„Amicul Poporului“, îndreptar în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român, de Titu Vuculescu, prețor		1.—
„Clipe de repans“ de Sorcovă. Un dragălaș volum de schițe și folie		2.—
„Potpourri“. Practica cetatului. — Ortografia noastră. — Despre numeri. — Bufani și frățuși. — Sărutul. — Chestiuni culturale, de Gheorghe Jianu		1.—
Din „Liturgia bisericii ortodoxe române“ pentru școalele medii și populare		—60
„Din vremuri apuse“, de Iudita Secula n. Truța		1.—
„Polieleul“ cu pripelele și psalmii cei aleși ce se cântă la sêrbătorile mari ce au Poieleu. Extras din cărțile bisericești prelucrat pe seama cântăreșilor de strănă prin Antoniu Minișan, inv. în Sân-Miclașul-Mare		—30
„Tabelele și Măsurile.“ Manual ajutător la învățătura de Antoniu Minișan, învățator în Sân-Miclașul-Mare. Edția III-a		—10
„Almanachul“ societății „Petru Maior“ Budapesta 1901, cu conținut bogat și ilustrat. Format 8° cu 144 pagini. Plus 35 bani porto		4.—
„Școlarul declamator“, versuri scrise și alese pentru școlari și tineri, cari deasemenea la examene, zile onomastice, la concerte etc. de Nicu Stejărel		—50
„Stropi de róuă“, poesii, de Elena din Ardeal		1.—

La comanda să se mai adaugă de fiecare op 10 fleri spese postale.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot văpsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustașa. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă.

E nesticăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fleri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blond-aurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlută 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate casuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelei, în contra tusei mângărești, îngreșării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirașunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fleri.

698 - 28

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul „Mankós“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în casuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea mușchilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghieri, paralizii, amorțeașă de mușchi și vine, precum și pentru înviorearea pielei etc. La slăbire din pricina bătrâneșii, precum și la oboselile turiștilor, înainte și după tare mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior) S'a probat în casuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

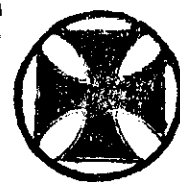
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulașunii sângelui, anemie, amețeli, țuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșciuri de inimă, astma, auzul greu, sgârșciuri de stomac, lipsa poștel de mâncare, ră-eală la mână și picioare, siabura peste tot, reuma, podagră ischias, udulul în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

șia neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și iestinatatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

624 - 106

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la cepți și la femei de consti-tuție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.